ČAS SLOVO

11

1990

ROČ. XXII.

Cena 2 Kčs

Mesačník gréckokatolíckej cirkvi

Cieľ človeka

Mnohí, ba premnohí z ľudí na konci svojej životnej cesty zbadajú, že minuli cieľ svojho života. — Z týchto však je zasa veľa takých, čo ani na počiatku, ani na sklonku svojho života nepoznajú, čo je opravdivý, jediný cieľ človeka, cieľ ľudí . . .

Je to možné?

Prečo nie?

A je len jediný, skutočne objektívny cieľ? Pre každého človeka rovnaký?

Áno.

Dnes žije na svete viacej ako tri miliárdy ľudí. I keď každý jedinec je mikrokozmom, predsa však pre všetkých ľudí, pre každého človeka je jediný cieľ daný Tvorcom človeka.

Čo je cieľom človeka?

— V pote tvári ťažko pracovať, mozoliť . . . a zlomený padnúť do tmavého hrobu? — Alebo v radovánkach prežiť život, plnými duškami užívať svet (myslím na tých, čo si to môžu dovoliť) a zaniknúť s podobou človeka, stvoreného na Boží obraz (Gn 1, 27), v krematóriu ako hrsť popola, zaniknúť navždy a to opäť v hrobe?!

Či snáď umenie, veda, politika, alebo či niečo iné je cieľom človeka?

Aj to končí hrobom.

Gaius Julius Caesar, krásna Kleopatra, krutý rímsky cisár Nero, krvavý Dioklecián, slávny Napoleon Bonaparte . . . Kde sú? — Ich cieľom bolo zomrieť, zaniknúť?

Cieľ, ktorý by končil smrťou, hrobom bol by pre človeka veľmi nízky. Človek, ktorého posledný cieľ by bol tmavý hrob, bol by poľutovaniahodný. Zlý pre tých šťastných, mocných tohto sveta, ešte horší pre hladujúcich robotov-bedárov . . . Rozumný tvor, stvorený na Božiu podobu, aby mal rovnaký cieľ so zvieratmi, s nemou tvárou? — To by bolo už na prvý pohľad aspoň disharmonické, nelogické, alebo aspoň podivné a ťažko vysvetliteľné. — Človek, rozumný tvor, má nielen telo, ale aj dych života (porov. Gn 2, 7), dušu, časť to nehmotnú, duchovnú, preto večnú. Z toho dôvodu má iný životný cieľ a koniec ako všetko ostatné stvorenstvo. Jeho povinnosťou, povinnosťou tvora voči Tvorcovi, je: robiť dobré a chrániť sa zlého a tak dosiahnuť večný život v nebesiach . . .

Teda nie zem, ale Boh v nebi je naším cieľom, cieľom človeka vôbec. — Pravda, tomuto cieľu sa stávajú do cesty rôzne prekážky, ako: nezriadené vášne, ktoré nás oddiaľujú ďaleko od tohto jediného cieľa; naša ľahkomyseľnosť, ktorá spôsobuje, že sá nám náš cieľ stracia spred nášho zraku; ďalej: svet, v ktorom žijeme, svet, ktorý nás obklopuje — často nám zakrýva náš cieľ; démon, ktorý svojím pokušením, neochabujúcim v žiadnom zlomku času, nás od nášho cieľa vzdiaľuje na míle . . .

Cerkov Povýšenia sv. kríža na Bukovej hôrke — z. r. 1742

Čo teda robiť?

Čo robiť, aby sme neminuli cieľ? Čo robiť, aby náš život, naše skutky, činy neboli sterilné, neplodné pre náš cieľ? Čo je potrebné?

Robiť dobro a chrániť sa zlého! Mať stále na mysli slová: „Ak chceš vojsť do života (večného v nebi), zachovávaj prikázania!“ (Mt 19, 17). Plniť zákon lásky k Bohu, k vlastnému „ja“ a k blížnemu. Byť veriacim nielen podľa mena, ale aj skutkami . . .!

ThDr. Ján Seman

KALENDÁR NA MESIAC

November

1. Š. Kozma a Damián, divotvorcovia
2. P Acendin a spoločníci, mučeníci. Prvý piatok
3. S Acepsim, biskup a mučeník

4. N 22. nedeľa po ZSD. — Hl. 5. Utr. ev. 11. Joanik Veľký, prepodobný

5. P Galaktion a Epistímia, mučeníci
6. U Pavol, arcibiskup; vyznávač
7. S Jeron a spoločníci, mučeníci
8. Š **Zbor sv. arch. Michala**
9. P Onisifor a Porfýr, mučeníci
10. S Erast a i., apoštoli

11. N 23. nedeľa po ZSD. — Hl. 6. Utr. ev. 1. Mina, Viktor a Vincent, mučeníci

12. P Jozafát, arcibiskup; mučeník. Ján Almužník, patriarcha
13. U Ján Zlatoústy, arcibiskup
14. S Filip, apoštol
15. Š Gur, Samon a Aviv, mučeníci
16. P Matúš, apoštol a evanjelista
17. S Gregor Neocezarejský, biskup

18. N 24. nedeľa po ZSD. — Hl. 7. Utr. ev. 2. Platón a Roman, mučeníci

19. P Abdiáš, prorok. Barlaám, mučeník
20. U Gregor Dekapolita, prepodobný
21. S **Uvedenie Panny Márie do chrámu**
22. Š Filimon, apoštol
23. P Amfiloch a Gregor, biskupi
24. S Katarína, mučenica
Zakončenie sviatku Uvedenia P. Márie do chrámu

25. N 25. nedeľa po ZSD. — Hl. 8. Utr. ev. 3. Klement, pápež; mučeník
(Krista Kráľa)

26. P Alipias stĺpnik, prepodobný
27. U Jakub Perzský, mučeník
28. S Štefan Nový, mučeník. Irinarch, mučeník
29. Š Paramon a Filumen, mučeníci
30. P Andrej, apoštol

Časopis S L O V O patrí do každej gréckokatolíckej rodiny.
S L O V O je naše — podporujte ho!

Z myšlienok na každý deň

„Pri jeho bráne líhal akýsi žobrák, menom Lazár, plný vredov“ (Lk 16, 20).

Básnik J. W. Goethe sa takto vyjadril o ľudských skutkoch: „Skutky sú zrkadlom, v ktorom každý ukazuje svoju tvár.“

Božský Spasiteľ v podobenstve o boháčovi a Lazárovi hovorí, že Kristovým učeníkom nie je dovolené žiť bezstarostne medzi ostatnými. Výhovorka podľa Kainovho príkladu: „Čím som ja strážcom môjho brata?“ (Gn 4, 9), neplatí u Boha . . . Preto sme všetci zobrazení v postave boháča, aj keď nemáme palác, bankové konto! Všetci sme nejakým spôsobom bohatí Božími darmi zdravia, majetku, šťastím — a niekedy v našej blízkosti žijú ľudia zúfalí, osamotení, nešťastní, ktorým sa vedie horšie než nám . . . Kiež by z našich skutkov bolo zjavné, že patríme Kristovi!

■

„Keď sa Ježiš vrátil, privítal ho zástup, lebo všetci naň čakali“ (Lk 8, 40).

V tlači neraz čítame alebo sledujeme v televízii, že počas ciest Svätého Otca Jána Pavla II. tlačia sa k nemu veľké zástupy, — videli sme to aj počas jeho návštevy v našej vlasti — aby aspoň na chvíľku mohli sa pozerať na tú neobyčajnú a nie každodennú postavu. Jedni to robili s veľkou vierou, vidiac v ňom Kristovho zástupcu, iní išli k nemu inštiktívne, cítiac v ňom dobrotu a lásku k človekovi . . .

Sv. Lukáš sa zmieňuje, že ľudia túžobne čakali na príchod Pána zo Zajordánska. Jairus a chorá žena čakali iste s najväčšou túžbou a ich dôvera bola hojne odmenená . . . Kto s dôverou očakáva pomoc od Pána, nečaká nadarmo.

■

„No prišiel k nemu istý cestujúci Samaritán a keď ho videl, bolo mu ho ľúto. Pristúpil k nemu, nalial mu na rany oleja . . . zaviezol ho do hostinca a staral sa oň“ (Lk 10, 33—34).

Mnohí poznajú príbeh, ktorý napísal Francois Mauriac v knihe Bozk malomocnému. Opisuje život istého Jána, ktorý bol nevyliečiteľne chorý a nepekného vzhľadu. Jedna zdravá dievčina, ktorá sa volala Noemi, sa rozhodla mu urobiť život znesiteľnejším a príjemnejším. Z kresťanskej lásky sa vydala za neho. Bola mu vernou manželkou a opatrovníčkou. Bozkávala ho ako malomocného. Ján si bol vedomý, že nie je hoden jej lásky, a preto bol povďačný svojej manželke. Po istom čase je Noemi vyčerpaná. Nemá síl. Jej láska ochabuje. Ján to s bolesťou pozoruje a je veľmi nešťastný. Cíti, že bez lásky nemôže žiť, preto umiera.

Aj dnešný svet a človek bez Krista je nešťastný a umiera. Sme malomocní najmä vtedy, keď zhrešíme, ublížime bratom a sestrám, keď zanedbávame urobiť dobro . . .

Preto je pochopiteľná zásadná požiadavka nášho Pána, aby sme sa snažili o lásku k blížnemu ako o nasledovanie Pána (Lk 6, 36). Odtiaľ je aj prísne odsúdenie hnevu (Mt 5, 21), pomsty (Mt 5, 38—44) a zdôraznenie prikázania lásky k nepriateľom (Mt 5, 43—48) i povinnosti odpustiť vinníkom (Mt 18, 21), prikázania, ktoré sú tak ťažko splniteľné. Odtiaľ je tiež jasné, že láska je viac ako modlitba a bohoslužba (Mt 9, 13; 5, 23; Lk 13, 10) a rozhoduje o výsledku na Poslednom súde (Mt 25, 31—46). Preto je večne platné Kristovo poučenie z podobenstva o milosrdnom Samaritánovi: „Choď a rob aj ty podobne!“ (Lk 10, 37).

-fd-

Svätý kňaz má zbožných veriacich, zbožný kňaz má slušných veriacich, slušný kňaz má neveriacich (sv. Ján Vianney, farár z Arsu).

Môžem sa i ja stať svätým?

Opäť jedna z aktuálnych otázok dneška. Podobne ako v minulosti aj dnes si väčšina ľudí myslí, že byť svätým, je privilégium malej hŕstky ľudí, ktorá žije v špeciálnych podmienkach a pritom ich svätosť sa prejavuje tým, že sa „vznášajú nad zemou a okolo hlavy majú svätožiaru", prípadne konajú zázraky.

Tieto názory sú však už zastaralé, vychádzajúce mnohokrát z tradičného znázorňovania svätých umelcami.

Sv. veľkomučenica Katarína (24. nov.)

Pod pojmom „svätý" máme rozumieť, že svätým je každý, kto sa dostane do neba. Teda nemáme iba svätých vyhlásených cirkvou „oficiálne", ale aj svätých, ktorých nepoznáme. Svätosť je podmienkou toho, aby sa niekto mohol dostať do neba. A pokiaľ nežil už na zemi niekto tak, aby hneď po svojej smrti išiel do neba, musí sa očistiť, a až potom, keď „si očistil košieľku, ktorú dostal pri krste", až vtedy si zaslúži nebo — a ho aj dosiahne.

A teraz jedna otázka „na telo" — pre každého z nás:

Aj ty sa chceš dostať do neba?

Neverím, že by sa na svete našiel niekto, kto by s úprimným srdcom povedal nie . . . Veď všetci už tu na zemi túžime po šťastí. Túžba po šťastí je hybnou silou nášho života a konania v ňom. Horšie je však to, že mnohí z nás ho hľadajú na nesprávnom mieste: jední na poli, druhí v továrni, tretí v svojom „hobby", ďalší v kaluži blata . . . Málokoho napadne zdvihnúť hlavu od zeme a zadívať sa aj do oblohy, na slnko, hviezdy . . .

Všetci by sme sa chceli dostať do neba, ale myslíme si, že nám samo spadne do lona. Kto sa chce dostať do neba, musí sa stať svätým! Prečo sa tak bojíme toho slova „svätý"? Buď sa chceme dostať do neba, alebo nie; ale podľa toho potom je potrebné aj žiť.

Každý je povolaný k tomu, aby sa stal svätým. Buď áno, alebo nie (Bohu); buď nebo alebo večné zatratenie, iné východisko nie je. A tie slová sa nám dokonca aj rýmujú . . .

Všetci sa musíme stať svätými, každý na svojom mieste, kde sa nachádza práve teraz — v práci, domácnosti, rodine . . .

Ako sa však stať svätým?

V prvom rade je treba mať dobrú a silnú vôľu. Netreba sa vzdávať hneď po prvom nezdare, ale vždy znovu začať. To je život každého z nás: pády a vstávania. My sa však musíme snažiť obmedziť naše pády na čo najmenšiu mieru.

Je potrebné zmeniť náš život, dať mu systém, pravidelnosť, od ktorého, ktorej nesmieme nikdy upustiť, i keď prídu chvíle nechute, utrpenia, beznádeje — buďme pokojní, to je len dorážanie rozzúreného diabla, ktorý zúri preto, že nie sme jeho.

Nesmieme páchať ťažké hriechy — teda musíme zachovávať desať Božích prikázaní. Každý by sa mal vyvarovať aj vedomého malého hriechu. Veľmi pekne to zdôvodňuje Špidlík vo svojej knihe Pramene svetla (str. 193), že mnohokrát za ťažký považujeme hriech, keď chlapec prelezie plot, aby sa tak bezplatne dostal na športové ihrisko. Nikto z nás sa nespovedá z toho, že cestoval vlakom ďalej, ako mal vyznačené na lístku, že neudal v daňovom hlásení bočný príjem . . . Prach, ktorý padá na šaty, ich ešte neurobí špinavými, ale ak tento padá na tie šaty až príliš často, stanú sa špinavými. A v špinavých šatách sa už nebojíme blata — teda ťažkého hriechu.

Ďalej je potrebné, aby sme konali dobro, doslova na každom kroku, kde sa pohneme, a to úplne nezištne — z lásky k Bohu, k svojmu blížnemu.

Každý deň sa modlievajme modlitbu, ktorú nás naučil náš Pán: „Otče náš . . " (Mt 6, 9—13; Lk 11, 1—4). V tejto modlitbe vyslovujeme aj slová „buď vôľa tvoja". Snažme sa, aby tieto slová ozaj prenikli celý náš život. To však neznamená, že sa máme oddať nečinnosti a všetko prenechať na Pána Boha. Pán Boh lenivých nepodporuje. Máme sa snažiť urobiť v živote všetko, čo je v našich silách a čo je nad naše sily — netrápme sa pre to, prenechajme to Pánu Bohu. Je to zbytočná strata životnej energie, ktorú by sme mohli využiť na inom mieste — na Božiu slávu. Radšej si v takejto chvíli kľaknime a pomodlime sa. Prinesie nám to pokoj a ak sa dobre pomodlíme, aj vypočutie.

V živote sa však často stretávame so situáciami, v ktorých sa nevieme rozhodnúť. Nevieme, čo je správne, ako ďalej . . . Opäť tu pomôže modlitba — najlepšie v cerkvi pred Najsv. Eucharistiou. Tam určite dostaneme radu, ktorá sa v budúcnosti ukáže tou najsprávnejšou. Skúsme to, uvidíte!

V niektorých takýchto situáciách nám pomôže aj otázka: „Čo by na

Sv. veľkomučeník Jozafát (12. nov.)

mojom mieste urobil Ježiš?" A hneď prichádza aj vyriešenie problému. Napr. niekto ma požiada o pomoc s ťažkými nákupnými taškami. Čo urobiť? Cítim nechuť. Vtedy si stanovím otázku: „Čo by asi na mojom mieste urobil Ježiš?" A už hneď viem, čo mám urobiť . . . A keď počúvnem ten vnútorný hlas, zaleje ma pocit šťastia, že som vykonal dobro, že v tejto situácii som sa zachoval tak, ako by sa zachoval aj sám Ježiš Kristus . . .

Ozaj pravdivý názor, že slová „buď vôľa tvoja" a „čo by asi na mojom mieste urobil Ježiš?" sú slovami svätých. A my sa takými svätými musíme stať. Musíme!

Pokiaľ sa niekto chce dostať ozaj najkratšou cestou do neba, nech to skúsi. Nielen že obsiahne nebo po svojej smrti (čo pre niekoho je „až príliš ďaleko"), ale získa šťastie aj počas života tu na zemi, získa radosť zo života, pocíti potrebu žiť, byť užitočným . . .

Nesmieme však nikdy zabudnúť ani na modlitbu a pôst. A to neustály pôst a neustálu modlitbu — počas celého života. Nie je to vôbec ťažké. Žiada si to iba pri každej možnej príležitosti myslieť na Boha. Pod neustálym pôstom som teraz nemyslel na to, že si dám záväzok, že nebudem celý život jesť mäso, hoci i taký je potrebný; ale pre mnohých sa zdá až príliš ťažkým. Myslím teraz na pôst, ktorý nikto z našich blízkych nevidí (Mt 6, 16—18). Viem o ňom iba ja a môj Boh. Každý pôst konajme s určitým úmyslom, myšlienkou na Boha, na našich blízkych, alebo v prosbe za cieľ, ktorý prosíme od Pána Boha. Veď pôst a modlitba majú najväčšiu silu a prerazia každú prekážku, ktorá stojí na našej ceste (Mk 9, 28; Mt 17, 20).

A ešte niečo o modlitbe.

Modliť sa treba. To nám pripomína Spasiteľ skoro na každom mieste Svätého písma. Kto sa modlí, určite sa spasí. Modliť sa však netreba len ústami, ale je potrebné sa snažiť aj o modlitbu srdca. Pri modlitbe musíme cítiť prítomnosť Boha; to, že nás počuje a to priamo v našom srdci. Asi tak, ako to cítia mladí snúbenci, spojení putom čistej lásky tesne pred sobášom.

Neodriekajme modlitbu ako nejakú básničku — úplne bezmyšlienkovite, ale snažme sa myslieť na nášho Pána Boha a s ním sa v duchu zhovárať. To je správna modlitba a ona bude aj určite vypočutá. Ak sa nám to spočiatku nedarí, neznechucujme sa, ale vytrvalo pokračujme a prosme Pána Boha, aby nám zoslal Svätého Ducha — aby nás naučil modliť sa.

Spočiatku nemôžeme Bohu poskytnúť „kvalitnú" modlitbu — t. j. modlitbu pryštiacu priamo z nášho srdca. Keď kvalitu modlitby nemôžeme ovplyvniť, Pán to vidí. On vidí naše úsielie, našu úprimnosť a určite nám po určitom čase dá dar modliť sa. My Mu teraz však môžeme poskytnúť kvantitu (teda čas venovaný myšlienkam s Bohom, modlitbe), ktorá, pokiaľ sa chceme ozaj stať svätými, má byť čo najväčšia. Nie naraz, treba postupovať postupne a riadiť sa pritom svojím srdcom.

Veľmi pekne sa o modlitbe vyjadril sv. Alfonz Liguori: „Kto sa modlí málo, dostane málo; kto sa modlí veľa, dostane veľa; kto sa modlí strašne veľa, ten sa stane svätým."

A Sväté písmo hovorí: „Proste a dostanete! Hľadajte a nájdete! Klopte a otvoria vám! Lebo každý, kto prosí, dostane, a kto hľadá, nájde, a kto klope, tomu otvoria" (Mt 7, 7—87; Lk 11, 9—10).

Treba sa nám veľa modliť, veľa, aby sme sa stali svätými — a hneď po skončení našej pozemskej púte, aby sme išli priamo, bez okľúk, do neba.

Bože, pomôž nám na našej ceste k Tebe, veď Ty si tým skutočným a opravdivým zmyslom nášho života.

(V. Mariánsky, OSBM, Rím)

Vôňa chryzantém

Koncom mesiaca októbra, ba ešte aj začiatkom novembra nás každoročne azda ani neprekvapí typická trpká aróma v autobusoch, vlakoch a pod. Ulice sú presýtené vôňou chryzantém a práve ona akosi výraznejšie dáva na vedomie, že čas spomienok je tu. S jesennými kvetmi kráčame na najtichšie miesto tohto rušného storočia, aby sme vzdali hold svojim blízkym, venovali im tichú spomienku a mnohí aj modlitby.

Takéto symbolické vyjadrenie úcty k už nežijúcim nie je doménou len nášho veku. Za príkladmi by sme mohli zájsť až kdesi k pyramídam Eufratu, alebo Tigrisu, ako sme sa to v škole skôr narodení učili. Prejavy úcty, vtedy ešte primitívne, sa v podstate zhodovali s dnešnými: pripomenúť si, že ľudia, ktorí od nás odišli, znamenali v našom živote veľa . . . Nemám vôbec v úmysle odsudzovať tento „sviatok mŕtvych", ale predsa mi len nedá nepristaviť sa pri ňom.

„O mŕtvych len v dobrom" nás ironicky upomína na hlbšie súvislosti našich návštev na cintorínoch. Pokúsme si každý sám pre seba zodpovedať otázku, či sme počas plodného života týchto ľudí (mŕtvych) vedeli zaujať k ním správny postoj, vytvoriť si ozajstný plnohodnotný vzťah. Nestáva sa hádam i v súčasnosti pričasto, že kým sú vedľa nás, nevieme im neraz prísť ani na meno, zabúdame, či nevieme o ich drobných starostiach?

Začiatkom novembra v húfoch chodievame (mnohí možno aj nie) do tej oázy ticha, aby sme v nostalgickom rozpamätávaní vytvorili zdanie smútku. Poväčšine ešte hlboko ľudského a kresťanského, no v mnohých prípadoch len fingovaného. Možno ním chceme prehlušiť výčitky svedomia, že sme si k týmto ľuďom (už mŕtvym) nevedeli nájsť cestičku v bežnom živote, aby sme sa im priblížili. Preto azda stojí za úvahu, keď vdychujeme známu vôňu chryzantém, spomenúť si i na tých okolo seba. Zavítať k ním s kyticou, ktorú v zhone života budeme nosiť neskôr na miesta ich odpočinku. Času i príležitosti máme na to dosť počas celého roka, nielen začiatkom novembra.

Ján Václavský

Spása ľudstva je v rukách kňaza. Kresťanstvo je jediný liek, ktorý môže uzdraviť ľudstvo, a kňaz je jediný lekár, ktorý ho môže rozdávať (Giovanni Papini).

o. Marián Potáš, OSBM

Raduj sa, prečistá Panna

„Dnešný sviatok nám pripomína Božiu dobrotu a je predzvesťou spásy ľudstva. Do Božieho chrámu slávne vstupuje Panna. Všetkým zvestuje Krista . . .“

(Tropár sviatku)

Prorok Dávid mal videnie, v ktorom videl nepoškvrnenú Pannu, ako vchádza do chrámu. Preto svojím prorockým duchom napísal: „Počuj, dcéra, pozri, prikloň svoje ucho, zabudni na dom svojho otca . . .“

Mohol to byť uchvacujúci pohľad, ako maličké, rozkošné dievčatko s otvoreným náručím sa ponáhľa na stretnutie s Bohom . . . Prečistá Panna mala už od detstva naklonené svoje ucho na hlas svojho Pána a Boha. Keď sa dozvedela, že jej rodičia dali sľub, že ak im Boh požehná dieťa, ktoré tak dlho očakávali obetujú Bohu, s radosťou sa ponáhľa do jeruzalemského chrámu a tam zasväcuje svoj život Bohu.

Nebola to ľahká úloha. Mladučké dieťa potrebovalo ešte teplé srdce matky, pevnú a pomocnú ruku otca. No poznajúc vôľu nebeského Otca ide plniť Božiu vôľu.

V tom čase aj židia mali akoby kláštor. Tam obetovali svoje deti, ktoré obsluhovali chrám, robili poriadky, umývali oltár, vyšívali, obsluhovali pútnikov, ktorí denne tisíckami prichádzali na púť do jeruzalemského chrámu. Ich tamojší život bol prísny. Okrem uvedených prác denne sedem raz sa schádzali na modlitbu, čítali Sväté písmo a spievali žalmy.

Na tento prísny život sa ponáhľa aj malá Mária. Zanecháva svoj dom, všetky zemské starosti, všetko čo jej svet mohol dať. V jej srdci je len jedna túžba: Čo najviac sa spojiť so svojím najmilším nebeským Otcom. Bola to najkrajšia a najmúdrejšia obeta.

I keď Panna Mária bola počatá bez dedičného hriechu, berie na seba prísny život, aby jej vnútro, živý oltár, bol hodným príbytkom pre Boha. Veľmi túžila po tom, aby mohla čo najkrajšie rozvíjať v sebe dary dané Bohom, sťa krásny kvet z Dávidovho rodu.

Na prvý pohľad sa nám zdá táto udalosť jej príchodu do chrámu jednoduchá a logická. No len porozumenie úplnej lásky Márie pomôže nám otvoriť oči na tento veľký dar sebaobety. Obeta nadobúda hodnotu od okolnosti, komu ju predkladáme. Mária sa obetuje Bohu, aby takto celá zostala Božia.

Súčasný zmaterializovaný človek pod vplyvom televízie a zlého príkladu nerád počúva slovo obeta, neznie mu príjemne a preto od nej uteká. I keď denne vidíme, že žijeme v neustálej túžbe, v neustálom hľadaní, rovnako sa presviedčame, že nič nás nemôže plne uspokojiť, ba naopak prichádza na nás sklamanie, prázdnota, neochota. Denne trpko konštatujeme, že naše srdce sa nemôže plne nasýtiť, lebo vždy nám niečo chýba. Dnes ľudia žijú v blahobyte, sú pekne oblečení, ale pritom sú nešťastní. Preto nejeden hľadá šťastie v nepomíňajúcich veciach, túži po večnosti . . .

Green napísal: „Aj tí čo padnú do deléria v svojom opojení, prezradzajú svoju túžbu po nekonečnosti.“ A kto dokáže v sebe túto túžbu ubiť, skôr či neskôr sklamaný ostáva v nude, smútku, prázdnote ba i v zúfalstve.

„Dnes Bohorodička, živý chrám Boží, vchádza do Pánovho chrámu. Zachariáš ju víta a svätyňa svätých plesá, anjelský zbor sa raduje . . .“ (Z litije sviatku)

Nech táto obetavosť Panny Márie bude pre nás príkladom, čistou mysľou nášho života a pravdy, že len sebapokáním, dennou obetou, môžeme obsiahnuť opravdivé šťastie, pokoj duše, opravdivú radosť a dôstojnú hodnotu človeka.

Pokrovček pod umučené nohy biskupa Pavla Gojdiča

I do tej básne vstúpiť na kolenách
a prosiť: Daj, Pane, aby bola plná
dobroty jeho,
jeho dobrodenia.

Ó, cesta s krížom
života tohto prečistého.
Len čo bolo slín,
čo bolo slín
na biele rúcho jeho.

Taký krehký
je stále našou pevnou oporou.
Bezmocná zloba cúva
pred svätou jeho pokorou.

Žehná nám
svojou rukou jemne
ako keď Anjel Pána
tíško kľaká
večer do dvorov.

Mikuláš Kasarda

Neverte každému duchu (1 Jn, 4, 1)

Nie každý nadprirodzený prejav je aj Božím prejavom. Aj zlý duch sa prejavuje nadprirodzeným spôsobom. A keďže zlý duch vždycky zvádza a vždycky sa pretvaruje, jeho zjavenia sú pre náš život nebezpečné. Sväté písmo varuje: „. . . sám satan sa tvári ako anjel svetla" (2 Kor 11, 14). Kristus takých ľudí, čo sa ženú za zjaveniami menuje zlými a cudzoložnými (Mt 12, 39).

Aj sv. poštol Pavol prorokuje o ľuďoch, ktorí sa budú pridržiavať „zvodných duchov a učenia démonov" (1 Tim 4, 1).

Prvé nadprirodzené zjavenie mala Eva v raji. Toto zjavenie hovorilo ľudskou rečou. A bolo to diabolské zjavenie a zamaskované v podobe hada. Prvý a najväčší hriech sa zrodil práve z tohto zjavenia. Zjavenie malo aj pravdu — otvorili sa im oči, mali ohromujúci zážitok. Ale zjavenie aj luhalo. Zjavenie hovorilo, že nikdy nezomrú. Ale naši prarodičia už nežijú, umreli; tak ako aj my umrieme.

Keď sa Boh prestal zjavovať prvému židovskému kráľovi Šaulovi, navštívil ženu, ktorá mala veštecké ducha, a ona mu vyvolala Samuela, ktorý už bol mŕtvy. Aj tu išlo o nadprirodzené zjavenie, ktoré prehovorilo: „A prečo sa spytuješ mňa, keď ťa Boh opustil a stal sa ti nepriateľom?" Zjavenie predstavuje Šaulovi Boha ako nepriateľa. Kto tak môže urobiť? Bolo to diabolské zjavenie, Šaul mu uveril a neskôr zle skončil.

Aj Ježišovi na púšti po 40 dňovom pôste, keď bol fyzicky vyčerpaný, sa zjavil diabol, aby ho pokúšal. Je pre nás poučné, že Ježiš v rozhovore so satanom tri raz cituje Sväté písmo — a zvíťazil. Kto prísne vychádza zo Svätého písma, víťazí . . .

Raz zlý duch volal za Ježišom: „Ty si Boží Syn!" A Ježiš mu prísne pohrozil. Od satana nechcel prijímať nijaké služby.

Zlý duch chce pre svoje zhubné cieľe použiť i mimoriadne schopných ľudí. Skutky apoštolov spomínajú Šimona zo Samárie, ktorý priam „ohromoval samarijský ľud". Ľudia, čo ho počúvali, hovorili: „On je Božia sila . . ." Iný názor na tohto človeka mal apoštol Peter, ktorý Šimona videl „v putách neprávosti".

V čo všetko ľudia neveria?! Jedni nechcú veriť v Boha a v jeho spásne slovo, iní zase veria v možné i nemožné veci. Aj v dnešnej dobe môžete čítať v tlači o vyvolávaní duchov, špiritizmus sa z Ameriky rozšíril už do celého sveta, v Brazílii má aj svoje tlačiarne, ba aj nemocnice, rozhlas. Veda, zvaná psychotronika, ktorá skúma parapsychologické javy, poriada svetové kongresy. Stúpa počet veštkýň a množstvo ľudí, aj kresťanov, podlieha pochybným duchovným praktikám.

Čisté a silné náboženstvo sa zaobíde bez podobných nadprirodzených zjavení. Také zjavenia ohromia, vyvolajú zážitok, dojem, ale aj ochromia a zničia. Podobne ako každý hriech. Tiež je vzrušivým zážitkom, ale v konečnom dôsledku zraňuje svedomie a ničí . . .

Zostaňme my len pri Božom zjavení. A vypočujme autentické učenie cirkvi, ktoré nachádzame vo vieroučnej konštitúcii Dei Verbum:

„Preto On (Kristus) — ktorého kto vidí, vidí aj Otca — celou svojou prítomnosťou a svojím zjavom, slovami a skutkami, znameniami a zázrakmi, najmä však svojou smrťou a slávnym zmŕtvychvstaním, napokon zoslaním Ducha pravdy, uskutočňuje a tým aj završuje zjavenie a potvrdzuje ho Božím svedectvom, totiž že Boh je medzi nami, aby nás oslobodil z tmy hriechu a smrti a aby nás vzkriesil k večnému životu.

Preto kresťanský poriadok spásy, ako nová a konečná zmluva, sa nikdy nepominie a nemá sa už očakávať nijaké nové verejné zjavenie pred slávnym príchodom Pána Ježiša Krista."

o. Mikuláš Pavlík

Z listov

Do redakcie sme dostali list, akých niet veľa. Poslal nám ho Mário Voroňak z Humenného. Píše, že dňa 19. augusta t. r. sa gréckokatolícki veriaci v Humennom rozlúčili s **o. Michalom Šutajom**, t. arcidekanom a správcom farnosti, ktorý po vyše 26-ročnom účinkovaní odišiel na zaslúžený odpočinok. Sv. liturgiu pri tejto príležitosti slúžil už nový správca farnosti o. Michal Rožko, CSsR a o. Milan Chautur, CSsR. Po sv. liturgii a zaspievaní *mnohoľitstvija,* sa s ním veriaci rozlúčili týmito slovami:

„Predovšetkým chceme poďakovať Pánu Bohu, že nám vo Vašej osobe dal dobrého duchovného otca. Boli ste pre nás živým vzorom vernosti našej cirkvi. Ostanete legendou, z ktorej budeme čerpať silu, keď život aj nás vystaví tvrdým skúškam.

Vo svojej skromnosti ste nerád hovoril o tom, koľko ste musel pre našu vieru priniesť obetí. Ale my o tom vieme a sme Vám za to vďační. Zaiste Vás teší, že Vaša celoživotná práca prináša takú bohatú úrodu:

Je nás tu v cerkvi stále viac a viac. My mladí sme zárukou toho, že viera zaštepená do srdc nášho národa sv. Cyrilom a Metodom nezahynie. Tak ako ste zachránili jej oheň pred zlobou neprajníkov, preberajúc ho od Vás sľubujeme, že aj my svoj život prežijeme tak, aby sme ho mohli odovzdať svojim deťom. Ako vzácny klenot budeme tiež chrániť našu staroslovienskú liturgiu, lebo je to reč, ktorá nás po tisícročia spája s našimi praotcami. Z nej čerpáme aj našu národnú hrdosť, najmä teraz, keď sa môžeme slobodne postaviť po boku ostatných národov Európy.

Keď sa dnes s Vami lúčime, musíme slová vďaky adresovať aj pani Šutajovej. Veď fara — to bol náš druhý domov. Tu nacvičoval svoje piesne zbor sv. Terezke Ježiškovej, tu sme mali prípravu na sv. prijímanie. Tu sme sa cítili dobre a bezpečne. A zásluhu na tom mali jej starostlive ruky a dobré srdce. Ešte raz Vám za všetko úprimne ďakujeme a prosíme o odpustenie, ak sme Vás niekedy nahnevali.

A záverom dovoľte nám vysloviť jedno želanie: Aby sme sa spolu s Vami ešte raz zišli v novovybudovanom chráme a tam vzdali vďaku Pánovi za dlhý a požehnaný život."

S vyslovením úprimnej vďačnosti o. Michalovi za jeho obetavú dušpastiersku činnosť sa pripája aj naša redakcia a želáme mu zaslúžený odpočinok — hoci ako vieme, že aj naďalej bude vypomáhať vo farnosti.

Mnohoja ľit, blahaja ľit!

„Musíš sa naučiť seba samého v mnohých veciach ovládať, ak chceš s inými nažívať v pokoji a svornosti" (Tomáš Kempensky, Nasl. Krista, I; 17, 1).

Sviatosť zmierenia
III.

Ďalším, tretím, úkonom kajúcnika pri sviatosti zmierenia je kajúci čin. Ako sme už povedali, kajúci čin je vyváženie časného trestu, zapričineného hriechmi dobrými a trestajúcimi skutkami, ktoré určuje spovedník a dobrovoľne prijíma spovedajúci sa.

Čo máme rozumieť pod časnými trestami? Sú to tresty za hriechy, ktoré musíme vidieť v následkoch osobných hriechov, ktoré pôsobia najmä po opakovanom slobodnom odovzdaní sa nachylnosti k zlému. Nespočívajú teda nutne v nejakých Bohom zvonka uložených trestoch. Sami nosíme v sebe toto zaťaženie trestami: vo svojom sebectve, tvrdosti srdca, nečestnosti a v každej stope, ktorú zanechá po sebe hriech. Kajúci čin má nám pomôcť skrze sviatosť zmierenia odstrániť tieto časné tresty hriechu.

Veľa raz sa namiesto kajúci čin používa výraz zadosťučinenie. Výraz zadosťučinenie nie je priliehavé to používať, lepšie je prenechať ho viac na označenie toho zadosťučinenia, ktoré urobil Pán Ježiš. V jeho prípade je to zadosťučinenie v pravom slova zmysle. Zadosťučinenie v zmysle odčinenia spôsobenej urážky hriechmi človek nemôže vykonať. Človek je totiž konečná bytosť a nie je schopný odčiniť nekonečnú urážku, ktorú spôsobil Bohu svojím hriechom. Túto urážku odčinil za nás Bohočlovek, Ježiš Kristus.

Každé vysvetľovanie sviatostného kajúceho činu, či zadosťučinenia musí vychádzať zo zmiernej smrti Ježiša Krista. Kajúci čin (zadosťučinenie, pokuta) a iné kajúce skutky veriacich ľudí sú účasťou na obete Ježiša Krista na Golgote a len ako také majú spásonosný význam. Je len jediná cesta k Bohu a tou je Kristus. Krstom človek dostáva vo Svätom Duchu účasť na živote ukrižovaného a vzkrieseného Krista a tak spoločenstvo s Bohom Otcom. Človek krstom alebo dokonalou ľútosťou (vo sviatosti zmierenia aj nedokonalou ľútosťou) je vytrhnutý spod vlády zhubných mocností. Smrteľným hriechom sa človek zbavuje spojenia s Bohom a vracia sa späť pod vládu mocnosti zla. Oslobodí sa od nich len tak, že sa vráti na cestu, ktorou je Kristus.

A práve kajúci čin má pomôcť človekovi vrátiť sa a udržať sa na tej ceste, ktorou je Kristus.

Sv. Tomáš Akvinský učí, že rozhrešenie zotiera hriechy, čo sa týka dlhu viny a dlhu večného trestu. Ale môže zostať dlh dajakého časného trestu. A tento časný trest sa odpúšťa kajúcnym činom kajúcnika.

Tridenský snem učí a tiež definoval: Človek nemá čím by sa hrdil, ale všetka naša dostatočnosť je v Kristovi, v ktorom žijeme, v ktorom sa hýbeme a v ktorom zadosťučiníme, keď konáme skutky pokánia, ktoré majú z neho silu a on ich obetuje Otcovi a skrze neho ich Otec prijíma (D 904—905).

Spovedník je povinný uložiť kajúci čin a to pred rozhrešením. Povinnosťou kajúcnika (spovedajúceho sa) je kajúci čin prijať a ho čím skôr vykonať, alebo, až má na to príčinu, požiadať o zmenu. Keby mal kajúcnik pri spovedi úmysel, že kajúci čin nevykoná, sviatosť je neplatná.

Môže dať kňaz rozhrešenie človekovi, ktorý je celkom iste mŕtvy? Nemôže. A to ani podmienečne. Avšak podľa najnovších badaní môže v tele zostať život za nejaký čas po poslednom výdychu. Preto v praxi kňaz môže rozhrešiť človeka, ktorý celkom náhle zomrel až do troch hodín po poslednom výdychu. Človeka, ktorý predčasne zomrel — čiže ležal dlhšie chorý, ale nečakaná komplikácia urýchlila jeho smrť — kňaz rozhrešiť môže do uplynutia asi pol hodiny od posledného výdychu. Človeka, ktorý zomrel po dlhej a pomaly stravujúcej chorobe, nemožno rozhrešiť po poslednom výdychu, pretože nie je pravdepodobné, žeby v ňom zostal život.

Čo je exkomunikácia? Je to zbavenie cirkevného spoločenstva s veriacimi. Nie vnútorné. Nie je to vylúčenie z cirkvi vo vlastnom zmysle slova. Exkomunikovaný konštitucionálne zostáva členom cirkvi, je však pasívnym údom cirkvi, dokiaľ sa nenapraví. Exkomunikovaný nesmie udeľovať sviatosti, nesmie ich prijímať. Nesmie sa zúčastňovať na bohoslužbách. Nesmie užívať benefícia, cirkevné úrady a hodnosti a byť krstným rodičom.

Niektoré exkomunikácie sú rezervované Svätej Stolici (Svätému Otcovi) napr. kto zneuctil Najsv. Eucharistiu, kto použil fyzické násilie proti pápežovi; biskup, ktorý vysvätí niekoho za biskupa bez pápežského povolenia a ten, kto je tak vysvätený, kto priamo a úmyselne porušil spovedné tajomstvo.

Miestnemu ordinárovi (biskupovi) sú rezervované tieto exkomunikácie: kto spáchal umelý potrat, ak tento nastal a odpadlík od viery, heretik, schizmatik.

Čo je spovedné tajomstvo? Je najprísnejšia povinnosť zachovať tajomstvo o všetkom, čo povedal kajúcnik k dosiahnutiu sviatostného rozhrešenia, a čoho prezradenie by robilo sviatosť zmierenia obťažnou a odpornou.

Kto má zachovať spovedné tajomstvo? Spovedník. Keď sa spovedníka pýtajú na niečo zo spovede, musí odpovedať, že nič nevie. Ako súkromný človek totiž nič nemôže vedieť zo spovede. Tiež je viazaný ten, kto prečítal napísanú spoveď iného, tiež tlmočník, ten kto blízko stojí pri spovednici a začuje niečo.

Keď kajúcnik dovolí, môže spovedník hovoriť o tom, čo počul od neho vo spovedi. Teda kajúcnik môže spovedníka vyňať spod povinnosti zachovať spovedné tajomstvo. Ale spovedník musí pritom dbať, aby nikoho nepohoršil.

(Podľa ThDr. J. Vrableca a M. Schmausa pripravil M. M.)

NAŠE SVETLÁ

Prepodobný Nil Sinajský (+ okolo r. 450)

Pochádzal z bohatého a významného rodu. Keď bol sv. Ján Zlatoústy (+ 407) presbyterom — kňazom v Antiochii, Nil bol jedným z jeho poslucháčov.

Čoskoro sa Nil stal prefektom Antiochie. Avšak vždy mu niečo chýbalo . . Nenachádzal uspokojenie v bohatstve a moci. Preto to skúsil v manželstve. So svojou manželkou mali dve deti. I jeho manželka bola veľmi nábožná. Po vzájomnej dohode sa rozhodli posvätiť svoje životy Bohu. Rozdali svoj majetok chudobným a odišli do Egypta.

Nil vzal so sebou syna Teodula — a odišiel na Sinaj (Egypt), aby tu žil ako mních. Jeho manželka s dcérou si našla miesto a stala sa mníškou v jednom z egyptských ženských monastierov.

V Sinajskej púšti si Nil so svojím synom vykopali jaskyňu, živili sa horskými korienkami a bylinami. Celý čas trávili na modlitbe. Veľa čítali Sväté písmo, rozmýšľali o Bohu a pracovali.

K Nilovi prichádzali na púšť ľudia z blízkeho i ďalekého okolia. Všetci prichádzali pre duchovné rady. Mnohí z nich sa s útechou a úsmevom na tvári vracali domov. Dokonca i byzantský cisár mu písal listy. A Nil písal cisárovi. Keď cisár nespravodlivo poslal sv. Jána Zlatoústeho (už ako arcibiskupa Konštantinopola) do vyhnanstva, Nil vyčítal cisárovi jeho nespravodlivosť (Listy č. 2; 254 a č. 3; 293). Ostatné listy prep. Nila sú prevážne morálneho a asketického charakteru.

Keď na Sinaj napadli divokí Arabi, ničili všetko. Vtedy vzali do otroctva i Teodula — Nilovho syna. Teodula mali priniesť ako obeť hviezde Venuši, ale neskôr to zmenili a predali ho do otroctva do inej krajiny.

Takto sa Teodul dostal až do mesta Eluz. Tam ho vykúpil tamojší biskup spolu s inými kresťanskými otrokmi.

A práve v tomto meste ho našiel i jeho otec. Určitý čas žili u biskupa. Tento si ich veľmi obľúbil. Chcel, aby pracovali v cirkvi, ale oni si až priveľmi obľúbili pustovnícky život, preto to odmietli. Biskup ich vysvätil na kňazov a dovolil im, aby sa vrátili na ich milovaný Sinaj. Tu žili až do konca svojho života.

Prepodobný Nil odišiel do púšte r. 390. V Sinajskej púšti žil 60 rokov a zomrel okolo roku 450. Jeho pamiatka sa na Východe slávi 12. novembra. Jeho sväté ostatky za cisára Justiniána Mladšieho boli prenesené do Konštantinopola (dnešného Istanbulu) a uložené v chráme sv. Apoštolov.

Z jeho duchovno-asketickej tvorby sú najdôležitejšie *Slovo o modlitbe* a *Slovo asketické.* Celá jeho tvorba je prístupná pre záujemcov v Gréckej Patrológii zozbieranej a vydanej francúzskym kňazom Jacques Paul Migne (v polovici minulého storočia) v titule 79.

Vladimír Mariánsky, OSBM

Vždy začínať nanovo

Jedna z najkrajších a najhlbších náboženských piesní talianskeho speváckeho súboru GEN ROSSO, pod nadpisom: „Milovať — znamená povstávať", sa začína slovami: „Stále začínam nanovo . . . " Ktorýsi z autorov asketických kníh napísal, že znakom pokroku človeka usilujúceho sa o duchovný život, je stále začínanie nanovo.

A vieš, že práve toto tvorí podstatný obsah Evanjelia čiže Dobrej zvesti, že vďaka Kristovi môžeme ustavične začínať nanovo?

Od čias, keď Kristus prišiel medzi nás a dokonal dielo vykúpenia človeka a v Neho uveril,
niet už v živote beznádejných situácií,
niet zla, ktoré by sa nedalo napraviť,
niet slepej uličky, z ktorej by sa nedalo vyjsť,
niet nešťastia a poslednej porážky,
niet dôvodu na rezignáciu a zúfalstvo,
niet pádu z ktorého by sa nedalo povstať,
niet hriechu, ktorý by nemohol byť odpustený,
niet umierania, z ktorého by nemohol povstať život,
niet dna, z ktorého by sa nedalo odraziť a vyplávať na povrch,
niet krivej cesty, ktorá by sa nedala vyrovnať,
niet tmy, ktorú by nepreniklo svetlo Kristovho milosrdenstva a lásky . . .

Ak to nevieš, ak tým nežiješ každý deň, ak z tejto viery nečerpáš silu, občerstvenie a nádej, tak to znamená, že musíš znovu sa stávať kresťanom a veriacim a začínať nanovo, lebo „máte odložiť starého človeka s predošlým spôsobom života, ktorý sa ženie za klamnými žiadosťami do skazy, a obnovovať sa duchovne premenou zmýšľania, obliecť si nového človeka" (Ef 4, 22—24).

Hľa, aká radostná perspektíva pre každého kresťana i človeka dobrej vôle!

T. M. R.

Kamkoľvek idete, usilujte sa nazbierať dačo dobrého. A robte ako včely, ktoré znášajú domov iba med (sv. František Saleský).

Vlastnosťou vznešeného ducha je opovrhovať krivdami

Nadpis, ktorý som si zvolil, vyslovil Seneca Mladší. Ako je vidieť z nižšie uvedeného, veľmi dobre zapadá do kontextu obsahu tohoto článku, nakoľko hanobiť a ohovárať, nie je cieľom nežnej revolúcie.

V Prešovských novinách z 30. 12. 1989 bol uverejnený rozhovor redaktorky Daniely Obšasníkovej s otcom biskupom Mons. Jánom Hirkom. Na uvedený rozhovor tiež v Prešovských novinách z 11. 1. 1990 bola uvedená odpoveď čitateľov pod názvom: Nech prehovorí láska a pravda. Pani redaktorka v závere článku urobila záver, z ktorého citujem: „. . . Nečakala som to o to viac, že rozhovor bol urobený s veriacim človekom, v mojich očiach rovnako ako v očiach kohokoľvek iného nezainteresovaného, s autoritou . . ." Tu sa opriem znova o výrok Plinia Mladšieho: *„Nerob to, v čom si na pochybnostiach."*

Najprv niekoľko slov k napísanému výroku — autorita.

Otec biskup Mons. Ján Hirka je známou teologickou autoritou nielen u nás v ČSFR, ale na celom katolíckom svete v Európe, Amerike, Austrálii atď. Teologické štúdia začal v diecéznom seminári v Prešove a ukončil na Bohosloveckej fakulte Karlovej univerzity v Prahe, kde sa začal aj pripravovať na získanie doktorátu, ktorý už nedokončil, lebo 25. 4. 1950 došlo k likvidácii gréckokatolíckej cirkvi. Otec biskup svoju vieru nezradil. Roku 1952 nastúpil do práce v Trenčíne ako stavebný robotník a v októbri toho istého roku ho odsúdili na 3 roky väzenia. Medzitým prišla amnestia a po prepustení z väzenia pracoval v Brezne. Roku 1955 ho znova zaistili a Najvyšší súd v Prahe ho odsúdil na 2 a pol roka. Ako trestanec pracoval v bani na uhlie v Rtyni v Podkrkonoší. Roku 1958 sa vrátil z väzenia a pracoval v Brezne a Podbrezovej. Medzitým sa vyučil za elektrikára a v tomto remesle pracoval v nemocniciach v Brezne, Podbrezovej a Prešove. Tam ho zastihol rok 1968.

Vo vtedajšom obrodnom procese obnovili činnosť gréckokatolíckej cirkvi, čo mu umožňovalo pokračovať v pastorácii. Bolesti pominuli, ale jazvy a spomienky ostali. Napáchané krivdy na biskupoch, kňazoch a veriacich sme už dávno odpustili. Zabudnime preto na minulosť a dívajme sa do budúcnosti. Obviňovania, ktoré nadobúdajú rozmerov, nemajú u kultúrnych národov miesta.

V článku uvedené historické údaje hodnotiť v tomto čase by bolo nesprávne. Toto prevedú v krátkom čase profesionálni odborníci a historici. Kvôli spresneniu a vyvedeniu z omylov autorov listov uvediem niektoré štatistické údaje, ktoré určite poslúžia aj historikom.

Na str. 196 Slovenského náučného slovníka jeho I. dielu, ktorého redakčné práce viedol univ. prof. Dr. Pavel Bujnák, vydal Litevna v r. 1932, je v tabuľkovom prehľade Náboženské vyznanie obyvateľstva v ČSR podľa predbežných výsledkov sčítania ľudu r. 1930 uvedené následovne:

Rímskokatolíkov v celej ČSR bolo	10 833 423
Z toho v Čechách	5 316 340
Na Morave a Sliezsku	3 061 679
Na Slovensku	2 386 264
Na Podkarpatskej Rusi	69 140
Gréckokatolíkov v celej ČSR bolo	585 406
Z toho v Čechách	7 968
Na Morave a Sliezsku	4 130
Na Slovensku	213 794
Na Podkarpatskej Rusi	359 514
Pravoslávnych v celej ČSR bolo	145 583
Z toho v Čechách	14 828
Na Morave a Sliezsku	9 695
Na Slovensku	9 073
Na Podkarpatskej Rusi	111 987

Z porovnania štatistických údajov možno konštatovať, že počty gréckokatolíkov i pravoslávnych stúpali v dôsledku príchodu emigrantov zo ZSSR následkom vtedajších stalinských represálií. O ich pravdivosti sme sa mohli presvedčiť z faktografických materiálov vydávaných v ZSSR ale aj u nás. Morálnou povinnosťou náboženských predstaviteľov všetkých vierovyznaní bolo na tieto neľudské stalinské metódy upozorňovať, čo aj robili a to je aj odpoveď písateľom na obvinenia, ktoré v článku uvádzajú.

Rozumne zmýšľajúci ľudia musia hľadať to čo ich spája a nie to čo ich rozbíja. A tomu by mali napomáhať i masmédia. Ekumenické tradície tvoria súčasť našej národnej tradície, i keď nechýbali obdobia omylov. Neide tu len o ekumenické snahy biskupov Moyzesa, Palárika, Kuzmányho, Gojdiča, Hopku a iných, ale treba sa predovšetkým opierať o cyrilometodské korene nášho ekumenizmu.

Preto sa mi zdá veľmi vhodné zakončiť túto úvahu modlitbou nášho apoštola sv. Cyrila za jednotu, ktorú vyslovil tesne pred svojou smrťou: „Pane, Bože môj, ktorý si nebo rozpäl a zem osnoval a všetko jestvujúce priviedol z nebytia v bytie, vyslyš moju modlitbu a zachovaj verné ti stádo. Zbav ho bezbožnej a pohanskej zloby tých, čo hovoria proti tebe rúhanie. Zveľaď Cirkev tvoju množstvom, všetkých v jednote ducha zoskup a učiň výborným ľuďom, ktorý jednako zmýšľa o pravej viere tvojej a o pravom vyznávaní tej viery, a vdýchni do srdc slovo tvojho synovstva" (Žitie Konštantínovo, XVIII.).

Štefan Hrivňak

Budovu rezidencie, ktorú štyridsať rokov užívala pravoslávna cirkev, sme prevzali 10. 4. 1990 vo veľmi zlom stave. Jej oprava si vyžiada vysoké náklady a pomoc nás všetkých. Už od jari t. r. brigádnicky pomáhajú veriaci zo všetkých našich farností.

Na snímke veriaci z Kružlova pri zemných prácach

Matka nosí dieťa deväť mesiacov pod srdcom, dva roky na srdci a celý život vo vnútri srdca (Ch. Stamsonová).

Byť živou a tvorivou silou obnovy

Náš rozhovor

V júli t. r. bol v našej vlasti na dovolenke a súčasne hosťom vedúceho redaktora Slova a Blahovistnika — **PhDr. IVAN REBERNIK — riaditeľ Služby katalogizácie tlače Vatikánskej apoštolskej knižnice a docent Knižničných služieb v Ríme.** Pri tejto príležitosti vznikol nasledujúci rozhovor.

F. D.: **Aký význam ma Vatikánska knižnica v cirkvi a vo svete?**

I. R.: Vatikánska aspoštolská knižnica tak v cirkevných ako aj v profánnych kruhoch je predovšetkým miestom komunikácie, stretnutí a plodným miestom zrodu mnohých ľudských myšlienok. Bádatelia a učenci z celého sveta, ktorí ju navštevujú (a tých je v priemere 4000—5000 ročne), zvlášť tí, ktorí sa zaoberajú humánnymi vedami môžu sa tu s neuveriteľnou ľahkosťou prechádzať ponad nesčíselnými hranicami času a priestoru, objavovať a znovuobjavovať hodnoty ďalekých, ale aj blízkych kultúr, aby nimi obohacovali rast ľudí dneška a pobádali ich k vytváraniu, vzniku nových hodnôt.

F. D.: **Čo nám môžete povedať o svojej práci v tejto významnej inštitúcii?**

I. R.: Ako pracovník knižnice považujem sa za privilegovaného, tak povediac „miništranta slova" ako za takého, ktorý dostal od Pána úžasný, nezaslúžený dar môcť asistovať medzi múrmi krásnej Vatikánskej apoštolskej knižnice, nádhernému predstaveniu rodenia sa „nového" — a nielen asistovať, ale aj svojou skromnou činnosťou sa teraz na ňom aj priamo zúčastňovať.

F. D.: **Sú Vám známe problémy gréckokatolíckej cirkvi v Česko-Slovensku?**

I. R.: Priznám sa, že som o tomto špecifickom probléme nikdy predtým nepočul hovoriť zoširoka. Pred mnohými rokmi blahej pamäti o. Michal Lacko, SJ., mi rozprával o týchto skutočnostiach, ale nie až tak podrobne. Skôr mi predstavil niekoľkých gréckokatolíckych kňazov, ktorí občas prišli do Ríma. A tieto priateľstvá spôsobili, že som sa rozhodol stráviť svoju dovolenku vo Vašej diecéze.

F. D.: **Navštívili ste aj niektoré naše gréckokatolícke chrámy; bol ste aj na bohoslužbách. Čo môžete o tom povedať?**

I. R.: Účasť na Vašich bohoslužbách, Vašich modlitbách mi dala odpoveď na viaceré otázky, ktoré som si kládol skôr než som Vás navštívil. Pochopil som predovšetkým hodnotu Vášho silného zväzku s katedrou sv. Petra, Vašu činorodú vernosť katolíckej cirkvi a zároveň Vaše osobitné, tradičné zvyklosti. Tak živá a prirodzená prítomnosť Vašich kňazov, a to nielen pri prejavoch spoločnej viery, ktorú vyjadrujú v liturgickej službe, ale predovšetkým v samotnom živote v spoločenstve veriacich, bolo pre mňa prekvapením. Úprimne poviem, že som medzi Vami stretol kňazov oveľa menej „čudných" a frustrovaných ako v iných častiach sveta, ktoré som mal možnosť navštíviť. Je to niečo, čo by sa podľa mojej skromnej mienky malo kompetentnými orgánmi cirkvi skôr či neskôr prehĺbovať bez historických predsudkov. A to už nehovorím o Vašej modlitbe, či hádam skôr „spievanej modlitbe" — akože zostať neuchvátený toľkou krásou?

F. D.: **V Bardejove ste bol svedkom toho, keď sa pravoslávni vlámali do gréckokatolíckeho chrámu. O problémoch ste bol informovaný. Ako to na Vás zapôsobilo?**

I. R.: Kde je svetlo, tam niet tmy; kde je tma, tam niet svetla. Kde vládne láska a oddanosť, tam vládne Pán a on je naše svetlo. Kde, naopak, vládne násilie, neprávosť a hrubá sila, tam je tma, ktorú ani všetky liturgické ozdoby a svetlá ani všetky zvolania *„Gospodi pomiluj"* nebudú schopné bez obrátenia srdc premeniť na svetlo. Možno že sa bardejovské gréckokatolícke spoločenstvo ešte dostatočne presvedčivo nemodlí o milosť ľútosti a obrátenia tých, čo konajú v tmách proti nemu.

F. D.: **Počas svojho pobytu v našej vlasti ste mal možnosť poznať aj pracovné podmienky našej redakcie SLOVO a BLAHOVISTNIK. Čo k tomu môžete povedať?**

I. R.: V SLOVE a BLAHOVISTNIKU — skôr než dve jednoduché periodické publikácie podobné toľkým iným podobným publikáciám — vidím vynikajúce pastoračné nástroje potenciálne schopné prinášať Blahozvesť aj na miesta, kam sa slovo živého kňaza tak ľahko nedostane. Preto, aby mohli konať toto svoje poslanie v dnešnom svete s patričnou účinnosťou, bude vhodné, aby sa obe publikácie čo najlepšie prispôsobili formou i obsahom „znakom čias." Myslím, že im treba dať modernejší strih, ak naozaj majú lepšie spĺňať svoje poslanie. Po už takmer 20. rokoch čo bolo zavedené používanie počítačov v redakčnej práci, čo znižuje náklady a šetrí čas, používanie starých písacích strojov na napísanie článkov a zakonponovanie celého čísla periodika môže naozaj byť znakom neekonomickej a málo racionálnej práce. Nevedieť využívať čas znamená vyhadzovať ho z okna. Pretože pri tomto type činnosti nebude možné vyhnúť sa používaniu počítačov, tak ako včera nebolo možné vyhnúť sa používaniu písacieho stroja, bude lepšie vysporiadať sa s problémom čím skôr. To je rada mienená od srdca!

F. D.: **Ako sa pozeráte na situáciu v našom štáte po 17. novembri 1989?**

I. R.: Mám úžasnú radosť, že môžem konštatovať, že cieľ cesty ľudu Česko-Slovenska po 17. novembri speje smerom k významným a

autentickým hodnotám. Mrzí ma objav, že veľká časť spoločenských štruktúr ešte stále činných sa nezmenila, sú brzdou spoločenského hnutia. Ešte to potrvá, kým sa zmenia tieto staré štruktúry, zároveň s tými, ktorí ostali pribití k zmýšľaniu z minulosti. V celom tomto procese obnovy nielen ekonomicko-technickom, ale predovšetkým pri obnove duchovných hodnôt môže mať gréckokatolícka cirkev určujúcu úlohu, ak bude pozorná ku všetkým zmenám v spoločnosti, a to v miere, v akej dokáže interpretovať a včleňovať do svojho spoločensko-kultúrneho kontextu, do svojho „tela" spásonosnú prítomnosť Krista Vykupiteľa.

F. D.: **Počas svojej dovolenky ste mal možnosť pozorovať život u nás, najmä na východnom Slovensku. Aké dojmy si odtiaľ odnášate?**

I. R.: Počas týchto týždňov, ktoré som medzi Vami prežil som mal možnosť pozorovať mnohé javy, niektoré svetlé (mimoriadna srdečnosť, pohostinnosť a úslužnosť bežných ľudí . . .), iné menej svetlé. Mnohé rany zapríčinené tvrdou a studenou vládou komunizmu v minulých rokoch sú ešte stále otvorené. Medzi nimi jednou z najbolestnejších je aj otázka ekológie. Bude treba čas na ich zahojenie! Veď vieme, že k zrúcaniu mrakodrapu stačí vhodná nálož; na jeho postavenie treba spojiť sily tisícov ľudí a treba množstvo námahy a obety. A keď už hovorím o mrakodrape, čo potom obnova národa, korumpovaného krutovládou a nevedomosťou!

A nakoniec, skôr než sa s ;Vami rozlúčim, dovoľte mi, zaželať Vám, aby Pán dal sily všetkým mojim priateľom a všetkým čitateľom Slova a Blahovistnika milosť stať sa živou a tvorivou silou tejto obnovy.

(Za rozhovor vrele ďakuje o. František Dancák, vedúci redaktor).

Podobenstvo o boháčovi a Lazárovi

Sv. evanjelium nám formou rozličných podobenstiev, prirovnaní a prísloví, podáva hlbokú Kristovu náuku. V tejto náuke prevláda starosť o človeka, o jeho časné i večné šťastie . . . V podobenstve o boháčovi a Lazárovi nám pripomína život po smrti . . .

Bol istý bohatý človek, ktorý sa pekne obliekal a každodenne hodoval. Pred jeho domom ležal žobrák Lazár, plný vredov a žiadal si nasýtiť aspoň odrobinkami, ktoré padali z bohatého stola boháčovho — ale ani tie mu nikto nepodal. Iba psy prichádzali a lízali mu rany.

Stalo sa, že zomreli obidvaja. Boháč prišiel do pekla, Lazár do neba. V pekle boháč pozdvihol svoje oči a uvidel Lazára ako šťastne odpočíva v Abrahámovom lone. Vtedy zvolal: „Otec Abrahám, zľutuj sa nado mnou a pošli Lazára, nech si namočí aspoň koniec prsta vo vode a zvlaží mi jazyk, lebo sa hrozne trápim v tomto plameni!" (Lk 16, 24).

Je zaujímavé sledovať ďalší rozhovor medzi boháčom, nachádzajúcim sa v pekle, a Lazárom, ktorý celý šťastný sa nachádza v nebi . . . Boháč nepochodil so svojou prosbou, pretože každý dostal to, čo si za svoj život zaslúžil. Preto sa pokúsil ešte o jednu vec. Boháč, ktorý nemal dobré srdce k biede Lazára, teraz sa rozpamätal na to, že doma má ešte päť bratov. Prosí teda Abraháma, aby poslal niekoho do domu jeho otca. Aby im dosvedčil o pravde záhrobného života: „Mám totiž piatich bratov; nech ich zaprisahá, aby sa nedostali aj oni na toto miesto múk" (Lk 16, 28). Odpoveď Abraháma je jednoduchá: „Majú Mojžiša a Prorokov, nech ich počúvajú . . . Ak nepočúvajú Mojžiša a Prorokov, neuveria, ani keby niekto z mŕtvych vstal" (Lk 16,29—31).

Abrahám mal veru pravdu. Koľko sa už napísalo a nakázalo v tejto veci — a svet stojí aj dnes na svojom. Pre svetácky zmýšľajúcich ľudí večnosť neexistuje. Nebo a peklo sú pre nich bájky, ktoré si vymysleli kňazi, aby zastrašovali ľudí.

V Škótsku je známa histórka o kazateľovi, ktorý opisoval útrapy zatratených takto: Až po krk sú ponorení vo vriacej smole. Tu sa náhle ženie ponad nich anjel s kosou. V desnom strachu zanoria svoje hlavy do smolného jazera, potom ich poloslepí znovu vynoria a zastonú: „Ale, Pane, my sme to nevedeli." Vtedy sa Boh nachýli k ním a povie im: „No, tak teraz už viete!"

Je to pochopiteľne anekdota. Ale nadsádzka nie je celkom náhodilá — je v nej čosi vážneho. Nebolo by dobre mať nesprávnu predstavu o pekle — teda o večnej odmene a večnom treste. A tak učenie Svätého písma veľmi pekne potvrdzuje básnik Goethe v liste Eckermanovi: „Musím povedať s Lorencom Medici, že všetci tí, ktorí nedúfajú v iný život, i pre tento život sú mŕtvi."

Boháč z podobenstva si vo svojom živote snáď ani nespomenul, že raz bude musieť toto všetko nechať a odísť na večnosť. Až v pekle pochopil, čo všetko premárnil, keď nepočúval „Mojžiša a prorokov", ktorí jestvovanie pekla dosvedčovali nad každú pochybnosť.

Toto je varovaním pre každého z nás, ktorí sa nazdávame, že po smrti niet života. Že sa neoplatí žiť dobre . . . Kto sa ani v rozhodnom okamihu smrti nenavráti k Bohu, alebo sa od neho odvráti, nebude mať podiel na Božom živote v nebi a sám sa vrhá do večného zatratenia. Peklo teda nie je nejakým trikom na zachovávanie morálnych zákonov. Nie je ani hrozbou Boha, ktorý si vraj nevie ináč získať ľudí na svoju stranu . . . Peklo je prirodzeným následkom hriechu.

Tu si treba tiež uvedomiť, že týmto podobenstvom nás Spasiteľ poučuje, že tento stav po smrti — odmena a trest nás skutočne čakajú. Ako si človek ustelie, tak bude spať. Možno teda v určitom zmysle povedať, že Boh ani netresce, ani neodmeňuje — ale otvára človekovi oči, aby videl, posúdil a prežil dobre svoj život, po ktorom by prišiel do „raja a počul tajomné slová, ktoré človek nesmie vysloviť" (2 Kor 12, 4).

o. František Dancák

EGOIZMUS

„Boh stvoril človeka nie preto, aby prinášal úžitok iba sebe samému, ale aj mnohým iným. Preto i Pavol nazýva veriacich svetlami (Fil 2, 15), vyjadrujúc tak, že musia byť užitoční i iným . . ."

(sv. Ján Zlatoústy (347—407), K veriacemu otcovi, 2, 351 — vybral: V. Mariánsky).

Cesta k Bohu

(Pokračovanie)

Pri birmovaní nás posilňuje Svätý Duch

Keď sme prijali Boží život vo svätom krste, treba nám ho aj žiť. To však nie je vždy ľahko. Často to vyžaduje obetu a silu, lebo v živote nám prichodia aj pokušenia. Musíme proti nim bojovať a svojou ľudskou silou by sme to vždy nedokázali. Kristus Pán preto chce, aby sme prijali Svätého Ducha osobitným spôsobom, ako ho dostali apoštoli na Turíce. Len tak budeme dobrí kresťania.

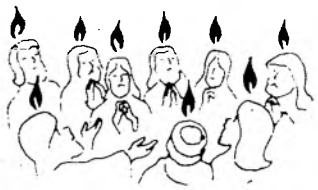

Kristus Pán povedal:

„Keď zostúpi na vás Svätý Duch, dostanete silu a budete mi svedkami . . .“ (Skutky apoštolov 1,.8).

My dostávame túto silu Svätého Ducha vo sviatosti birmovania. Len pokrstený človek môže prijať sviatosť birmovania, lebo dar Svätého Ducha v tejto sviatosti posilňuje Božský život, ktorý sme dostali pri krste.

Sviatosť birmovania vtláča do našej duše znak, ktorý tam vždy ostane, a robí nás Kristovými bojovníkmi. Posilnený Svätým Duchom budem verne vyznávať svoju vieru a podľa nej žiť. Tak vydám svedectvo o Kristovi pred svetom.

Sviatosť birmovania vo východnom obrade udeľuje biskup alebo kňaz ihneď po krste takto: maže svätým olejom (myrom), čelo, oči, nos, ústa, uši, hruď, ruky a nohy prijímajúceho túto sviatosť, a pritom vyslovuje pomaly tieto slová: „Prijmi znak daru Svätého Ducha. Amen.“ — „Pečať dara Svjataho Ducha. Amiň.“

Sviatosť birmovania možno prijať len raz v živote.

Zapamätaj si:

Čo je birmovka?

Birmovka je sviatosť, v ktorej prijímame Svätého Ducha a jeho dary.

Ako účinkuje v nás sviatosť birmovania?

Sviatosť birmovania nás posilňuje, aby sme vyznávali svoju vieru a vydávali svedectvo, že patríme Kristovi.

Kto môže prijať sviatosť birmovania?

Sviatosť birmovania môže prijať iba ten, kto bol pokrstený.

(**Poznámka:** Vo východnom obrade sviatosť birmovania (myropomazania) udeľuje sa hneď po krste a vysluhuje ho kňaz. Osobám starším nad 1 rok, vysluhovať birmovanie prislúcha biskupovi. Myro — svätý olej, je z 33 rozličných čiastok zostavený olej, posvätený biskupom na Veľký štvrtok.).

(Pokračovanie v budúcom čísle)

Vám, rodičia!

Vyučovanie náboženstva sa znova začalo aj v tomto školskom roku. Pre vnútornú potrebu cirkvi bolo potrebné urobiť evidenciu žiakov a tak bolo žiadúce, aby rodičia (stačí jeden rodič) znovu prihlásili svoje dieťa na príslušnom farskom úrade.

Milí rodičia? Ruku na srdce, urobili ste všetko, aby vaše dieťa znovu chodilo na vyučovanie náboženstva? Mnohí si totiž takto povedali: „Načo? Veď moje dieťa už bolo na prvom sv. prijímaní!“

Myslím, že to je najväčšia bolesť. Odkiaľ sme to vzali? Veď nám rodičom nikto nezakázal svoje deti kresťansky vychovávať — slovom i príkladom. Naopak, často sme učili naše deti chodiť po rôznych miestach, presedieť pri televízore, najmä vtedy, keď v chráme prebiehali Služby Božie. A tak tí niekoľkí, čo chodili, dotiahli to po prvé sv. prijímanie. A potom boli ako mŕtvi. Rodičia si totiž povedali: Chválabohu, už to máme za sebou!

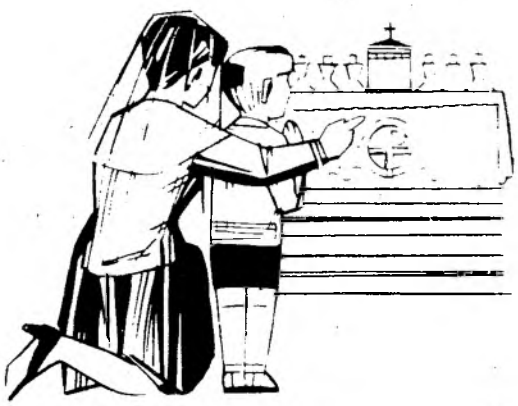

Nás starších učili rodičia nevynechať žiadnu bohoslužbu, či už to bola utiereň, sv. liturgia, večiereň, alebo sv. ruženec. Obed sa pripravoval tak, aby nik nemusel kvôli tomu ostať doma. Bolo to často zo zvyku, pretože ako deti sme to ešte nechápali. Ale prišli roky a to už nebol zvyk, ale viera, ktorá nás viedla k poznaniu Božích právd. Poznávali sme Božie prikázania, učili sme sa mravnosti, láske k práci a úcte k starším. Bolo to krásne — na to sa nedá zabudnúť!

Toto dnes chýba našej mládeži. Preto aj stúpa kriminalita mládeže, neúcta k starším, ľahostajnosť v práci . . . Už slávny kazateľ Ľudovít Granadský koncom 16. storočia upozorňoval na to, že žiadny iný prostriedok nie je taký dobrý na ozdravenie chorôb doby, ako snaha rodičov dať dobrú výchovu deťom.

„Mladá siatba potrebuje mnoho slnečného jasu“ (Kepler). Pomáhajme preto našej mládeži znovu žiť s Bohom. Ak im nepomôžeme, môžu zísť z cesty! Šíria sa totiž sekty, ktoré ich môžu zviesť. Preto nech si doplnia svoje vedomosti v oblasti duchovného života, pretože „nielen z chleba žije človek, ale z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst“ (Mt 4, 4).

Minulých štyridsať rokov prinieslo svoje ovocie. Všetko a hneď sa napraviť nedá. Preto všetci priložme ruky k dielu, aby znovu prišlo duchovne obrodenie, aby naše deti tiež mohli prežiť svoju mladosť — v šťastí a v láske — tak, ako sme ju žili my. Nežili sme síce v takom dostatku, ako oni, ale zato v pokoji. Lebo márne, „ak nebude dom stavať Pán, nadarmo sa trápia tí, čo ho stavajú“ (Ž 126, 1). A pri formovaní mladého človeka to platí zvlášť.

o. František Dancák

Boli sme v Ľutine

Prišli sme tu opäť . . .

Ľutina má pre mňa neobyčajnú príťažlivosť. Vo význame a funkcii tohto pútnického miesta, v pitoresknosti krajiny, v ľude, ktorý tu každoročne putuje. I tohto roku uprednostnil som Ľutinu pred akciami pre mňa tiež príťažlivými, ktoré pripadali na ten istý deň.

Doputovali sme do Ľutiny netypickým prostriedkom, osobným autom. Na púť by sa malo ísť pešo. Pri mojom veku až z Nového Smokovca bolo by to priďaleko. A tak som sa stal predsa len typickým autom sa vezúcim, teda nie putujúcim do Ľutiny. Áut, autobusov a ľudí bolo tu neúrekom. Desaťtisíce . . . Radostný pocit mnou zavládol už za Pečovskou Novou Vsou, keď som v horizonte zbadal Ľutinu a nad obcou Mariánsku horu. Krásny pocit ma ovládol pri Ľutine, keď som vyšiel z auta. V sprievode priateľa neúnavného fotografa a peknoduchej Kristíny žiačky Popradského gymnázia skákali sme po plochých kameňoch cez vodu tichotokej Ľutinky k Mariánskej hore.

Okolie kaplnky sa v skoncentrovaných masách pútnikov vlnilo ako dozrievajúce obilie poprerástané červeným makom, nevädzou, čakankou i inými ešte poľnými kvetmi. Mohutný oslavný chorál na úctu Božej Matky ako riava sa niesol hore dolinkou k Olejníkovu i dolu do dediny a zdá sa mi, akoby ani nezanikal . . .

Miesto sme si našli na strmom vrchu, ktorý sa začína formovať na prírodný amfitiáter. Svoj pohľad umocnený duchom vlastného pokoja a pocitom spolupatričnosti k desaťtisícovému zástupu pútnikov oprel som o horizont poľného oltára, vežičky na kaplnke a košaté koruny starých líp. Časom mi pohľad únikol na Telešku a Jakovenský vrch. Driapal sa po terasách ohraničených listnatými drevinami, smrekmi a jedľami. Vari krajšieho miesta tu ani nebolo a nieto. Azda preto si ho vybral sv. Mikuláš a ľud k úcte Božej Matky. Čerchov s Lysou, Veľkou Javorinou a Dvoriskami je na taký kult akoby stvorený. Pitoreskná šarišská krajina . .

V deň Zosnutia presvätej Bohorodičky akoby mimoriadne ožila, opeknela.

Pretože pútnici počuli hlas: „Prijdite, o prazdnoľubcy! Božija Mátere svjátoje prestavlénije svítlo soveršim . . .“

Nadchýňam sa priebehom, obsahom a tajomstvom Služby Božej. Nadchýňam sa pestrofarebnou masou pútnikov. Prišli zďaleka i z blízka. Vidno po odeve u niektorých dobovom, súčasnom u iných po kroji zo Šumiaca, Litmanovej, Jakuban, Čirča, Kyjova, z okolia Bardejova, z Belže od Košíc, Kojšova, Sloviniek, Poráča, Zavádky, Torysiek a pod.

Len čo sa začína sv. prijímanie, v dave nastáva pohyb. Je ako riava začínajúca zhora a valí sa dolu k oltáru. Slnko páli . . . Deti sú unavené, nespokojné. Matky ich tíšia sladkosťami, osviežujúcou vodou . . . Už dve hodiny stojím na jednom mieste. Nepohýňam sa, i keď štrkovitá pôda pod nohami je labilná a vezie ma dolu . . . Snažím sa udržať polohu stojmo a oddýchovať striedavo na jednej, potom na druhej nohe.

Chorál za chorálom sa striedajú a nadväzujú obsahovo na seba. Ľud prijíma Božiu Eucharistiu. Nádherné okamihy . . . Časom zatváram oči aby som sa vhĺbil do seba a tajomstva liturgie. Pri dvoj a trojakordoch (časom zanieva oktáva) sa mi zdá, že žijem v storočí, keď prichádzajú svätí Konštantín a Metod tam kdesi v údolí rieky Nitry. Zdá sa mi, akoby tu boli medzi nami.

Nezabudnuteľný pocit spolupatričnosti s ľudom, ktorý si gréckokatolíci na Slovensku umocnili vo mne, ako nositelia pôvodného modelu slovanského kresťanstva. Darmo sa pôvodný model modifikoval, pozmenil, vo svojom jadre ostal medzi ľudom tu na východnom Slovensku, do súčasnosti.

„Čudo preužasno, jaže vo utrobi nevmistimaho Carja nosivšaja . . .“

Znie z úst vedľa stojacej pútničky sprevádzané s povzdychom, pokračujúc . . . „vo hrobi polahajetsja . . .“ Nasleduje obchádzka okolo kaplnky, požehnanie a pápežský chorál i Mnohaja, blahaja ľita . . . Spievame všetci. Vlastne spieval som plných dve a pol hodiny, na plný hlas . . . S desaťtisíckami veriacich. Pod azurovou klenbou oblohy sa niesol hlas a akoby usadzoval po okolitých svahoch, akoby nás chcel dočkať cez rok . . . Potom sa vracal v ozvene medzi nás. Mirovanie má zblížilo s priateľmi z Nižných Repáš, Jakuban, Kojšova, Prešova, vlastne zo všetkých kútov Spiša, Šariša a Zemplína . . . Umocnili sme ho pri kostole dolu v dedine.

Takto plný hutných pocitov zo zážitkov počas Služby Božej na Mariánskej hore nad Ľutinou vracali sme sa dolinou k Lipanom. Predbiehali sme pútnikov idúcich pešo. Nás predbiehali tí, čo náhlili domov.

So zážitkami sme sa delili pod pohostinnou strechou rodiny Ištvánových v Lipanoch. Je našou zástavkou do Ľutiny a späť. I teraz tak tomu bolo. Spomínali a opätovne sme prežívali ľudom oslávený sviatok Zosnutia presvätej Bohorodičky v Ľutine. Všetci spoločne. V interiéri i na anglickom trávniku v záhrade, pod košatou jabloňou.

Spomínali sme i cestou k Vysokým Tatrám. Spomínam i dnes a opätovne sa vraciam medzi zbožný ľud na Mariánsku horu v Ľutine.

PhDr. Ján Olejník, CSc.

Na odpuste v Ľutine (Snímka: F. D.)

Z KRESŤANSKÉHO SVETA

• **Svätý Otec Ján Pavol II.** vymenoval o. Jana Bukovského, SVD, za pápežského nuncia v Rumunsku. Nový apošt. nuncius v Rumunsku sa narodil v Cerovej na Slovensku 18. januára 1924. R. 1947 odišiel do USA, kde bol r. 1950 vysvätený na kňaza. Diplomatické styky medzi Svätou Stolicou a Rumunskom boli prerušené r. 1948. K ich obnoveniu došlo 15. mája t. r.

• **Pápež Ján Pavol II.** vymenoval pre Spojené štáty americké nového pronuncia v osobe 63-ročného arcibiskupa Agostina Cacciavillana, ktorý doteraz zastupoval Vatikán v Indii a Nepale.

• **Anglikánska cirkev** má nového primasa v osobe Georgea Careva, doterajšieho biskupa Batha i Wellsa.

• **Pápežský nuncius** Svätej Stolice v ZSSR, arcibiskup F. Colasuonno, sa vyjadril na tlačovej konferencii, že legalizácia gréckokatolíckej cirkvi na Ukrajine sa môže uskutočniť v blízkej budúcnosti. Má sa tak stať v rámci nového zákona o slobode svedomia a náboženských spoločnostiach.

• **Od apríla 1990** v Ivano-Frankovskej eparchii znovu začal vychádzať časopis *Dobryj pastyr,* ktorý v r. 1945 bol zakázaný.

• **Na predmestí mesta Ľvov** bude stať nový gréckokatolícky chrám. Základný kameň pre túto svätyňu posvätil dňa 17. apríla t. r. biskup Filimon Kurčaba.

• **Katedrála sv. Juraja v Ľvove** bola spolu s metropolitným palácom znovu vrátená ukrajinskej gréckokatolíckej cirkvi. Od r. 1946 všetky sakrálne objekty boli na príkaz Stalina pričlenené ruskej pravoslávnej cirkvi. V nedeľu 20. augusta t. r. bola v nej odslúžená prvá sv. liturgia od r. 1946, ktorú slúžil arcibiskup Vladimír Sterniuk. V katedrále je pochovaný dlhoročný pastier ukrajinských gréckokatolíkov, metropolita Andrej Šeptický.

• **V záverečnom vyhlásení,** ktoré bolo vydané na záver štvordňového rokovania v Ríme (jún 1990) ukrajinskými gréckokatolíckymi biskupmi, je ruská pravoslávna cirkev vyzývaná, aby „uznala historické skutočnosti, za ktoré už naša generácia nenesie síce zodpovednosť, ale ktoré nemožno prehliadnuť, ak sa má znovu obnoviť ovzdušie lásky a pokoja."

• **Stretnutie pápeža Jána Pavla II.** s ukrajinskými biskupmi z ZSSR, ktoré bolo v júni t. r. v Ríme, a po nej nasledná tlačová konferencia, bolo zadosťučinením, že pri svojej prvej návšteve v Ríme po 40 rokoch mohli pred zástupcami svetovej tlače dosvedčiť, že napriek komunistickému úsiliu o ich likvidáciu ešte stále existujú a vylíčiť skúsenosti z čias prenasledovania a podzemnej činnosti.

• **Knihu výrokov svätých žien,** Miterikon, vydali nedávno v Grécku. Dosiaľ na kresťanskom Východe jestvovali iba *„Pateriká"* s výrokmi Otcov.

• **Počas majstrovstiev sveta** vo futbale Italia '90 sa pod palcovým titulkom dostala do novín aj talianska rádová sestra Kristiana Ecca, narodená v Cagliari. Hrá futbal. Robí jej to radosť a zároveň trenuje chlapcov a dievčatá v základnej škole v Rufino pri Florencii.

• **Od 27. septembra t. r.** do 31. júla 1991 sa bude sláviť ***Ignaciánsky rok*** pri príležitosti päťstého výročia narodenia zakladateľa Spoločnosti Ježišovej svätého Ignáca z Loyoly.

• **V auguste t. r.** navštívila Česko-Slovensko oficiálna delegácia Biskupskej konferencie USA, ktorú viedol arcibiskup Theodor E. McCarrick z Newarku. V delegácii bol aj biskup slovenského pôvodu Jozef Adamec z Altoony-Johnstownu. Dôvodom návštevy bola iniciatíva amerických katolíkov pomôcť krajinám bývalého komunistického bloku v strednej Európe. Na stretnutí v Bratislave sa zúčastnil aj náš otec biskup Mons. Ján Hirka.

Odpusty ako kedysi

Dlhé roky sa mohli veriaci obcí Kyjov, Legnava, Šarišské Jastrabie a Orlov iba zbožne pozerať na svoje kaplnky, pretože bývalý režim im nedovoľoval pri nich konať odpustové slávnosti.

Medzi prvé odpustové slávnosti v okrese Stará Ľubovňa tohto roku patril odpust v obci **Kyjov.** V nedeľu po sviatku Nanebovstúpenia Pána sa veľká procesia vydala na cestu ku kaplnke v *Strostivci,* kde slávnostnú sv. liturgiu slúžil o. Juraj Zimovčák, okr. dekan z Drienice, o. Jozef Šoltýs z Orlova a o. Jozef Duda zo Šarišského Jastrabia. Božie slovo kázal o. ThDr. Mirón Podhajecký z Čirča.

V tú istú nedeľu sa konal odpust pri kaplnke v **Legnave.**

Hneď o týždeň, v nedeľu Všetkých svätých, sa radostným spevom ozývala aj kaplnka v **Šarišskom Jastrabí,** kde sv. liturgiu slúžil o. Vasil Feckanič a k veriacim sa prihovoril o. Leontín Lizák.

Ani veriaci v **Orlove** nezaháľali. Prvé týždne júla sa tu niesli v znamení veľkých príprav na príchod nášho otca biskupa. Prišiel tu, aby posvätil obnovený chrám i nový oltár, ktorý postavili pri kaplnke a zároveň preto, aby pozdravil miestneho duchovného o. Jozefa Šoltýsa pri príležitosti 40. výročia kňazstva. To všetko sa uskutočnilo v nedeľu 22. júla. V čarovnom lesnom prostredí, pred

oltárom postavenom vedľa kaplnky (na snímke), sa slúžila slávnostná sv. liturgia na počesť patrónov kaplnky — sv. Cyrila a Metoda. Hlavným celebrantom bol J. E. msgre Ján Hirka, prešovský biskup. Koncelebrovali o. Šoltýs, o. Vladimír. o. Podhajecký, o. Bugír, o. Seman, o. Čekan, o. Minďaš, o. Kuruc. Iní zasa vypomáhali pri spovedaní: o. Pavlík, o. Duda, o. Lizák, o. Orenič. K slávnostnej atmosfére prispel aj spevácky zbor, ktorý prišiel s o. P. Krenickým zo Starej Ľubovne.

Vrcholom všetkých odpustových slávností v okrese Stará Ľubovňa bola odpustová slávnosť na mariánskom pútnickom mieste **v Čirči** v nedeľu 2. septembra, na ktorej sa zúčastnil J. E. Mons. Ján Hirka, prešovský biskup.

Prosme všemohúceho Pána Boha, aby tak ako u nás, aj v celej našej vlasti sa ozýval spev radosti a oslavy za jeho dobrotu, že nám umožnil slobodne vyznávať svoje náboženstvo.

o. Leontín Lizák

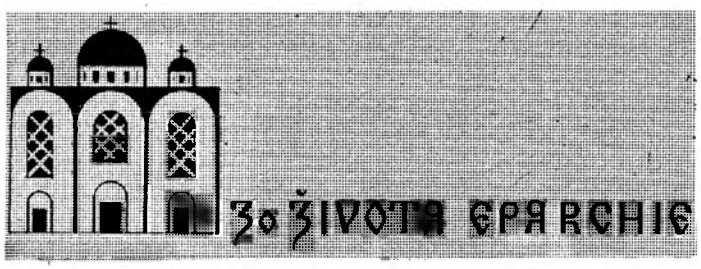

Kronika otca biskupa

Dňa 5. augusta 1990 J. E. Mons. Ján Hirka, prešovský biskup, sa zúčastnil na odpustovej slávnosti na Bukovej hôrke, kde slúžil Službu Božiu a kázal Božie slovo. — **Dňa 8. augusta 1990** sa zúčastnil na Biskupskej konferencii Slovenska v Charitnom domove vo Vrícku (okr. Martin). — **Dňa 12. augusta 1990** viedol slávnostné bohoslužby na odpustovej slávnosti v Klokočove (okr. Michalovce) pri príležitosti sviatku Zosnutia presv. Bohorodičky. — **Dňa 19. augusta 1990** bol na mariánskom odpuste v Mária Póči (Maďarsko), kde slúžil Službu Božiu a prihovoril sa k pútnikom. — **Dňa 24. augusta 1990** bol na stretnutí s americkými biskupmi, ktoré sa uskutočnilo na CMBF v Bratislave. — **Dňa 25. a 26. augusta 1990** viedol slávnostné bohoslužby na mariánskej púti v Ľutine (okr. Prešov).

P. R.

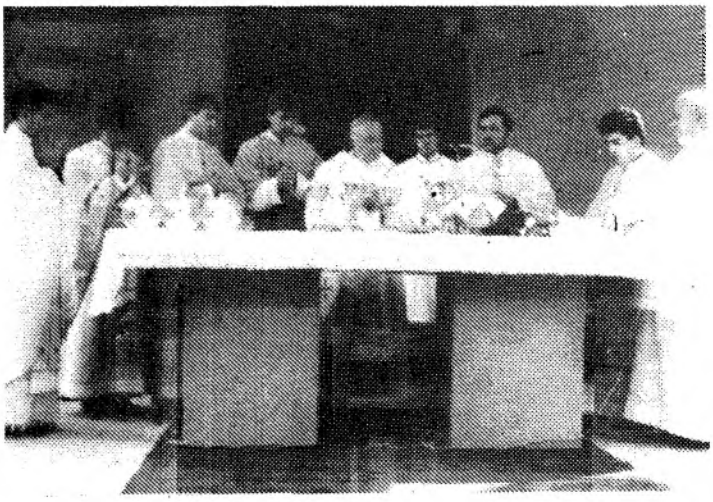

Ľutina 1990 (Snímka: F. D.)

Úmysel Apoštolátu modlitby na november

Za všetkých, čo pracujú so spoločenskými komunikačnými prostriedkami a v oblasti informality, aby vedeli sprostredkovať kresťanské hodnoty ľuďom našich čias.

Srdce Ježišovo, prijmi do svojej slávy všetkých zosnulých kňazov, rehoľníkov a rehoľníčky.

Viete, že

kedysi na Východe namiesto zaprestolného obrazu (ikony), bolo iba okno smerujúce na východ, ožarujúce cerkov prvým svetlom rannej zory? Ide o krásny symbol: Kristus — Svetlo Pravdy.

V. M.

Kňazské vysviacky v Stropkove a v Prešove

Vzhľadom na veľký nedostatok kňazov a neobsadené farnosti, prijali sviatosť kňazstva z rúk prešovského biskupa Mons. Jána Hirku títo gréckokatolícki bohoslovci:

V Stropkove v sobotu 15. septembra 1990:

Vojtech Biačko (primície 23. septembra v Bodrogu), **Peter Fedor** (primície 23. septembra v Stankovciach), **Štefan Polykarp Jacoš, OSBM** (primície 29. septembra v Čukalovciach), **Jozef Vasil Kundrát, OSBM** (primície 23. septembra v Rešove).

V Prešove v nedeľu 16. septembra 1990:

Pavol Nižník (primície 23. septembra v Košiciach), **Miron Keruľ-Kmec** (primície 30. septembra v Zdobe), **Marek Petro** (primície 22. septembra v Prešove), **Igor Zimovčák** (primície 30. septembra v Drienici).

Novokňazov aj touto cestou úprimne pozdravujeme a prajeme im mnoho Božích milostí v ich dušpastierskej práci.

-fd-

Naše hroby

Dňa 18. augusta 1990 bol svojím Majstrom a Pánom povolaný od práce v jeho vinici do objatia večnej lásky

prof. ThDr. Josef Zvěřina

Zomrel nečakane vo veku 77 rokov ďaleko od milovanej vlasti, ale neďaleko od milovaného nástupcu svätého Petra.

Zádušná sv. liturgia a pohrebné obrady boli v chráme sv. Mikuláša v Prahe, kde pôsobil, dňa 30. augusta 1990. Jeho telesné pozostatky boli potom uložené do posvätnej zeme na Vyšehradskom cintoríne. Obrady uloženia do zeme viedol pražský biskup Mons. Antonín Liška. Prítomný bol aj prezident republiky Václav Havel, ktorý sa so zosnulým krátko rozlúčil. Uviedol, že sa s ním poznal dlhé roky a s pocitom vďačnosti sa s ním lúči.

V blaženom zosnutí večný pokoj udeľ, Pane, svojmu zosnulému služobníkovi a zachovaj mu večnú pamiatku.

Gréckokatolícka mládež z Česko-Slovenska pri návšteve Ríma v júli t. r.

Rodičia, pre vás

(Pokračovanie)

Milí rodičia!

Iste sa začudujete, keď vytiahnete fotografiu, na ktorej sa usmieva vaše dieťa pri torte k jeho prvým narodeninám, a porovnáte ju s najnovšou fotografiou. Badáte výrazné rozdiely? Sotva. Kupujete mu šaty o číslo väčšie, a to je vari jediná zmena. Tvárička nadobudla charakteristické črty už pred desiatimi mesiacmi. Keď si pomyslíte, ako veľmi sa bábätko zmenilo v prvom roku života, máte dojem, že teraz nastala v jeho vývoji akási stagnácia. Pritom sa dieťa sústavne učí a prijíma nové dojmy. Jeho pokroky sa však tak nebadateľné zakliňujú jeden do druhého, že my, dospelí, ich často ani nevnímame. Kým v prvých mesiacoch ste zachytili všetko — prvý úsmev bábätka, chytanie, sedenie, lezenie, státie a prvý zúbok, teraz si sotva povšimnete, že poldruharočné dieťa dokáže bez pomoci vyliezť na stoličku a odvážne z nej zoskočiť. Že správne drží lyžicu a neprevracia tanier s kašou, vyhýba sa horúcemu sporáku, dodržiava vaše príkazy, stisne vypínač a — koncom druhého roku dokonca ide riadne po schodoch?

Sú to vaše úspechy, milí rodičia! Bez vašej pomoci by dieťa nikdy nedosiahlo ciele, ktoré mu predpísala príroda. V mnohých odboroch by beznádejne zlyhalo a sotva by ich neskoršie dohnalo.

— — —

V tejto dobe nejeden rodič zažije, že dieťa odbehne, nevedno kam. Zmizne náhle, sotva to ktosi zbadá. Nemôžete to pochopiť. Veď dosiaľ chcelo byť stále vo vašej blízkosti a malo strach zo schodišťa, z brány a obzvlášť z cudzích ľudí. Teraz ho nájdete vonku, pri iných deťoch. Nehrá sa s nimi, len sa im pozerá. A vôbec vám nerozumie, keď mu vyčítate, že sa bez slova stratilo. Veď ono nechcelo utiecť. Hľadalo iba novú spoločnosť. Ešte sa im nevie prihovoriť; zatiaľ ich len pozoruje. Dvojročné dieťa sa oveľa viac zaujíma o iných ľudí ako predtým.

— — —

Dieťa potrebuje výmenu názorov medzi rovesníkmi. Musí si predsa zmerať svoje sily! Nebráňme deťom vzájomne sa poznávať. Navykajme ich na seba, či už na ihrisku, alebo výmennými návštevami. Skutočné priateľstvá v tomto veku neexistujú, preto ich nasilu nevynucujme. Tak isto neporovnávajme vlastné dieťa s druhými.

— — —

Dieťa potrebuje čas, aby zaujalo postoj k novým osobám. Len nasilu podá ruku cudzej tete. Vynútený pozdrav ho znechutí voči každému hosťovi. Napokon ani dospelí neprejavujú svoju priazeň bez výberu. Rozdiel medzi chladnými zdvorilosťami úklonmi a srdečnou náklonnosťou dieťa nedokáže rozoznať. Najrýchlejšie nadobudne dôveru k osobám, ktoré si ho spočiatku ani len nevšimnú.

— — —

Príchod súrodenstva vyvolá takmer vždy duševnú krízu prvého dieťaťa. Súrodenská láska nie je vôbec samozrejmá. Mnohí rodičia sú z toho sklamaní. Ako sa vyrovnať s touto situáciou? Na to je jednoduchý recept: lásku nedeliť, ale zdvojnásobiť. Táto schopnosť uchráni rodičov pred tým, že by sa jednostranne venovali jednému dieťaťu a druhé zanedbávali.

Veľa detí sa horlivo zúčastňuje príprav pre bábätko, a potom ho zrazu nemôžu zniesť. Najradšej by ho vyhodili oknom. Alebo ho „pochovajú" pod hromadou hrubých kníh, či schovajú pod vankúš, štípu a trápia ho. Vôbec si neuvedomujú, že sa dopúšťajú čohosi zlého. Naopak, myslia si, že takto sa votrelca navždy zbavia. Predsa aj veľkí niekedy odstraňujú zbytočné predmety!

Scény žiarlivosti by sa nemali trestať ostro. Stačí, keď matka svojmu prvorodenému jemne vysvetlí, aké sú zbytočné. V kritickom čase ho v zvýšenej miere zahŕňame rodičovskou láskou — len tak si uchová voči nám dôveru. Pomaly ho zapojíme ako veľkého partnerta do opatery bábätka. Môže priniesť fľašku, pudrovať mu tielko, umývať hrkálky. Nedajme sa však oklamať priveľkou „krivdou", ktorá dieťa postihla. Maznaním súrodeneckú lásku nevzbudíme. Deti rýchlo vybadajú našu chvíľkovú slabosť a budú čoraz požadovačnejšie.

— — —

U niektorých detí prebieha obdobie prispôsobovania sa rýchlo, u iných trvá mesiace, ba i roky, najmä vtedy, ak dospelí bezmyšlienkovite uprednostňujú malé. Dieťa zanevrie aj na hostí, ktorí priveľmi obdivujú bábätko a na neho zabúdajú. Ako sa staršie dieťa vysporiada s duševnou krízou, závisí od nás, rodičov. Šikovnou výchovou vytvoríme pravý predpoklad pre dobrý súrodenecký vzťah.

Nezabudnime nikdy: i keď sa mladšie dieťa prvému podobá, je určite iné, preto bude potrebovať aj iné zaobchádzanie. Milujte každé dieťa také, aké je. Takto sa aj ony budú navzájom rešpektovať a nažívať v svornosti a láske.

(Listy rodičom)

Modlitba dôvery

Rozpamätaj sa,
svätá Panna Mária,
že nikdy nebolo počuť,
že by bol niekto opustený,
kto sa utiekal pod tvoju ochranu
a teba o pomoc alebo príhovor žiadal.

Aj ja touto dôverou povzbudený
k tebe, Matka, Panna panien,
sa ponáhľam,
k tebe prichádzam,
k tebe sa uchyľujem,
ja úbohý hriešnik.

Matka večného Slova,
nezavrhni moje slová,
ale ma milostivo vypočuj a vyslyš.
Amen.

(Svätý Bernard)

Zhotovím zobrazovací číselný displey na zobrazenie čísiel z Jednotného katolíckeho spevníka pre kostoly.
Zn.: František Fedor, Mierová 36, Stará Ľubovňa, tel.: 0963/ 219 74

mesačník gréckokatolíkov v ČSFR. Vydáva Spolok sv. Vojtecha Trnava vo vydavateľstve Vesna, v. d., Bratislava. Vedúci redaktor: František Dancák. Redakcia: 086 04 Kružlov 76, č. t. 952 41. Administrácia: 815 21 Bratislava, Kapitulská 20, č. t. 331 717 a 333 056.
Tlačia: Duklianske tlačiarne, š. p., Prešov. Sádzané fotosadzbou. Uzávierka časopisu je 2 mesiace pred vydaním čísla. Rukopisy nevraciame. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu rukopisu. Rozširuje: PNS, objednávky prijíma každá pošta a doručovateľ. Objednávky do zahraničia vybavuje PNS — Ústredná expedícia a dovoz tlače, 813 81 Bratislava, Nám. Slobody 6. Celoročné predplatné 24 Kčs, pre cudzinu plus poštovné. Cena jednotlivého výtlačku 2 Kčs. Indexné číslo 49618